

DONOR IN HART EN NIEREN

havo/vwo

MODULE:

2

Inleiding

Dit boekje gaat over orgaandonatie. Het maakt deel uit van de lessenserie 'Donor in hart en nieren'. De lessenserie is uitgegeven door NIGZ-Donorvoorlichting. Deze instantie informeert de Nederlandse bevolking over orgaan- en weefseldonatie, en alles wat daarmee te maken heeft. Bij dit boekje hoort het cahier 'Donor in hart en nieren' van Stichting Bio-Wetenschappen en Maatschappij. In het cahier wordt het onderwerp orgaandonatie van verschillende kanten bekeken. Je zult zien dat het een complex onderwerp is, waarover veel discussie gevoerd kan worden.

De komende lessen verdiep je je met behulp van dit boekje in orgaandonatie. In de eerste les maak je een conceptmap over afweer bij transplantaties. Met een conceptmap laat je schematisch de relaties tussen belangrijke begrippen zien. In de tweede les ga je aan de slag met een casus. Je bent als specialist betrokken bij een donatieprocedure. Samen met twee andere specialisten zorg je ervoor dat de procedure goed verloopt.

Opdracht: conceptmap

Afstoting van getransplanteerde organen is een groot probleem bij orgaantransplantatie. Tijdens deze opdracht wordt dieper ingegaan op het hoe en waarom van afstoting en de rol van het afweersysteem bij orgaantransplantatie.

Bij deze opdracht werk je samen met een klasgenoot.

Voor deze opdracht heb je nodig:

- het hoofdstuk 'Afstoting voorkomen' uit het cahier 'Donor in hart en nieren'
 - een groot vel papier (A3 of groter)
 - memobriefjes met een plakrand
1. Zoek het hoofdstuk 'Afstoting voorkomen' op.
 2. Lees de volgende stukken tekst:
 - Inleiding (pag. 51-53)
 - Weefselovereenkomst en afstoting (pag. 53)
 3. Maak na het lezen samen een conceptmap over de rol van afweer bij orgaantransplantatie. Bij een conceptmap laat je schematisch de relaties zien tussen begrippen die bij een bepaald onderwerp horen (op bladzijde 5 staan twee voorbeelden van een conceptmap).
- Ga als volgt aan de slag:
- Schrijf alle begrippen (zie bladzijde 4) op de memobriefjes. Zet op elk briefje één begrip.
 - Groepeer de begrippen die bij elkaar horen.
 - Bespreek met elkaar wat de begrippen met elkaar te maken hebben.
 - Plak boven aan een groot vel papier het briefje met het woord 'transplantatie'.
 - Plak de andere begrippen ook op het vel. Dat mag onder, naast of boven elkaar. Probeer het zo overzichtelijk mogelijk te maken.
 - Trek pijlen tussen de begrippen die met elkaar te maken hebben en schrijf bij elke pijl wat de relatie tussen de begrippen is. Zie voor voorbeelden van de relaties bladzijde 4.
4. Lever de conceptmap in bij de docent.

Begrippen en relaties

Gebruik de volgende begrippen in je conceptmap:

- afweerreactie
- afweeronderdrukkende medicijnen
- afweersysteem
- antigenen
- antistoffen
- bloedgroep
- HLA-overeenkomst
- HLA-systeem
- lichaamsvreemde structuur
- rode bloedcellen
- transplantatie
- weefselgroep
- witte bloedcellen

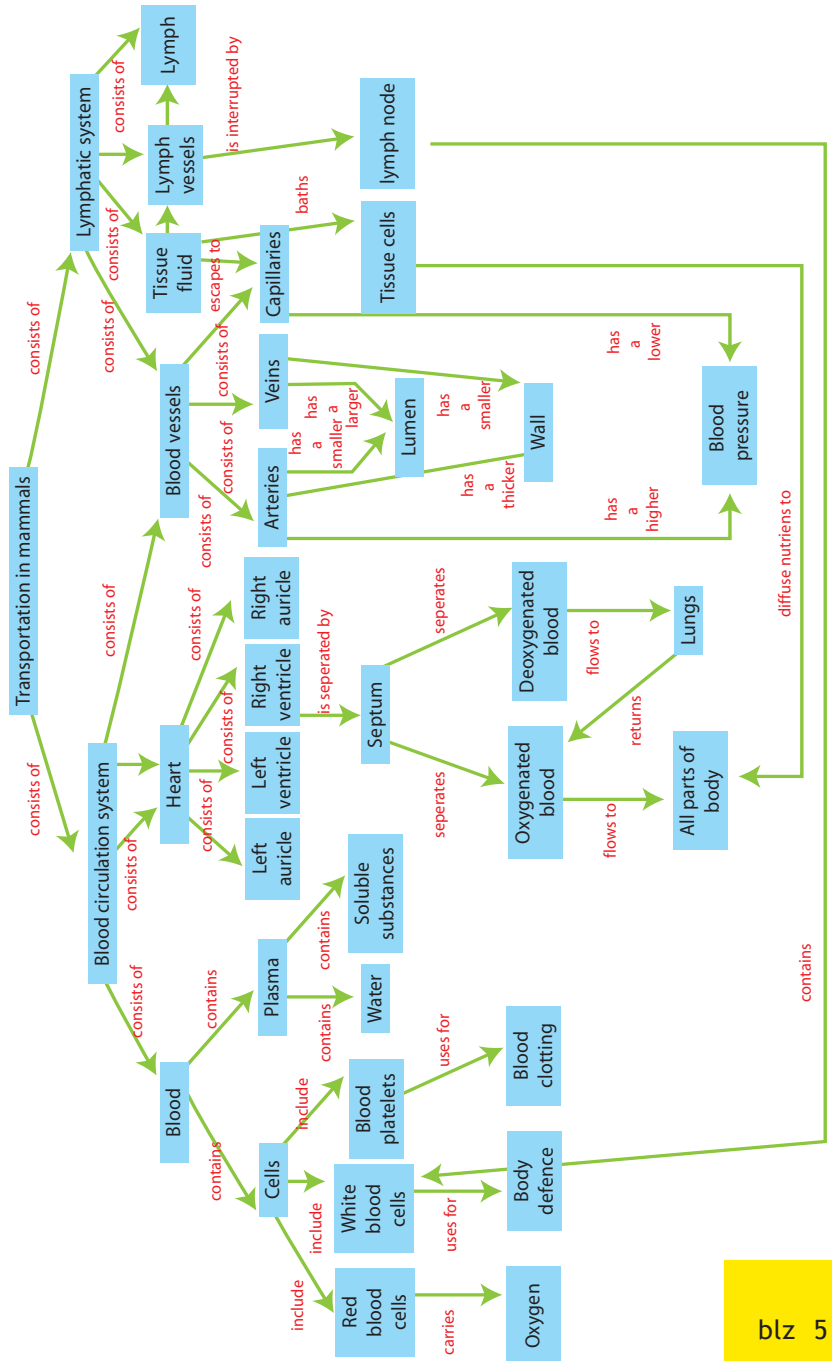
Maak gebruik van onderstaande woorden om de relaties tussen begrippen aan te geven. Je mag ook zelf relaties bedenken.

- bepalen
- binden aan
- hebben invloed op
- leiden tot
- noemt men
- onderdrukken
- reageren op
- remmen
- spelen een rol bij
- verminderen
- worden bepaald door
- zorgen voor
- zijn belangrijk voor
- etc

Voorbeeld conceptmap

Voorbeeld conceptmap

voorbeeld: Conceptmap Transport in zoogdieren
(<http://www.nvon.nl/biologie/lesmateriaal/conceptmap>)

Opdracht: casus donatietraject

De casus

Na een zwaar verkeersongeval wordt op 14 januari jl. de heer S., 73 jaar, binnengebracht in het Mariaziekenhuis in A. Zijn verwondingen zijn zeer ernstig, dus hij wordt direct overgebracht naar de intensive care (IC) van het ziekenhuis.

Op de IC blijkt de heer S. geen reacties meer te vertonen op geluids-, licht- en pijnprikkels. Er is geen elektrische activiteit in de hersenen meer aanwezig. De artsen stellen hersendood vast.

De heer S. is in het donorregister geregistreerd met keuze 1 (wel donor). In overleg met de nabestaanden blijkt ook dat zij weten dat hij als donor geregistreerd staat.

Hiermee gaat de donatieprocedure van start.

De opdracht

In deze opdracht ga je je verdiepen in een specialisme dat betrokken is bij de donatieprocedure. Aan de hand van de bovenstaande casus van de heer S. kom je erachter wat er gebeurt bij een donatieprocedure.

De betrokken specialismen bij deze opdracht zijn:

- behandelend arts
- medewerker Eurotransplant
- transplantatiecoördinator

De docent wijst een specialisme toe of je kiest zelf een specialisme uit. Je wordt specialist door een aantal stukken tekst te lezen. Vervolgens gebruik je deze kennis in de casus. Jij bent dan expert op jouw gebied. Samen met twee andere experts zorg je ervoor dat de donatieprocedure goed verloopt. Verdiep je dus goed in je rol, want de donatieprocedure moet zeer zorgvuldig en snel plaatsvinden!

Behandelend arts

1. Jij hebt de rol van behandelend arts. Om expert op dit gebied te worden, lees je de volgende paragrafen:

Uit het hoofdstuk 'Orgaandonatie: de procedure':

- De donatievraag (pag. 15-16)
- IC-fase (pag. 17)

2. Als je klaar bent met lezen, zoek je een transplantatiecoördinator en een medewerker Eurotransplant om mee samen te werken.
3. Lees de casus nogmaals, samen met de andere betrokkenen.
4. Voer samen de opdrachten uit op het werkblad donatietraject.

Medewerker Eurotransplant

1. Jij hebt de rol van medewerker Eurotransplant. Om expert op dit gebied te worden, lees je de volgende paragrafen:

Uit het hoofdstuk 'Orgaandonatie: de procedure':

- Matching van organen (pag. 19-20)
- Voorwaarden voor de ontvanger (pag. 20)

2. Als je klaar bent met lezen, zoek je een behandelend arts en een transplantatiecoördinator om mee samen te werken.
3. Lees de casus nogmaals, samen met de andere betrokkenen.
4. Voer samen de opdrachten uit op het werkblad donatietraject.

Transplantatiecoördinator

1. Jij hebt de rol van transplantatiecoördinator. Om expert op dit gebied te worden, lees je de volgende paragrafen:

Uit het hoofdstuk 'Orgaandonatie: de procedure':

- Transport (pag. 19)

Uit het hoofdstuk 'Tsunami van gebeurtenissen en emoties: "Zorgvuldige communicatie is erg belangrijk"':

- Inleiding (pag. 23)

2. Als je klaar bent met lezen, zoek je een behandelend arts en een medewerker Eurotransplant om mee samen te werken.
3. Lees de casus nogmaals, samen met de andere betrokkenen.
4. Voer samen de opdrachten uit op het werkblad donatietraject.

Aantekeningen

NIGZ-Donorvoorlichting

Kijk voor meer informatie over orgaandonatie op www.donorvoorlichting.nl